

กมลทิพย์ กาลพันธ์ 2554: วาทกรรมวัฒนธรรมชุมชนในบ้านเท็งคคีของ พนม นันทพฤษณ์
ระหว่าง พ.ศ. 2520-2529 ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีไทย) สาขาวรรณคดีไทย
ภาควิชาวรรณคดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สรณัฐ ไตลังคะ, อ.ด.
171 หน้า

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบ้านเท็งคคีของพนม นันทพฤษณ์ ระหว่าง
พ.ศ. 2520-2529 ในการสร้างวาทกรรมวัฒนธรรมชุมชนเพื่อต่อต้านวาทกรรมการพัฒนาของรัฐ

ผลการศึกษาพบว่าบ้านเท็งคคีของพนม นันทพฤษณ์แสดงให้เห็นการต่อต้านนโยบายของรัฐ
ที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมโดยการเปิดโปงให้เห็นการเข้าครอบงำชนบทของรัฐด้วยการ
สร้างภาพชาวบ้านว่าเป็น “คนจน” “คนด้อยโอกาส” และผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายรัฐว่าเป็น “ผู้ร้าย”
อีกทั้งชาวชนบทจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้พ้นจากความด้อยพัฒนาโดยใช้เศรษฐกิจเป็นตัวชี้วัด
ความสำเร็จ ภาพเจ้าหน้าที่รัฐและนายทุนที่ปรากฏในบ้านเท็งคคีคือผู้เข้ามาหาผลประโยชน์ ดุถูกภูมิ
ปัญญาท้องถิ่น และเอารัดเอาเปรียบชาวบ้าน

บ้านเท็งคคีของพนม นันทพฤษณ์ตอบโต้วาทกรรมดังกล่าวในตัวบทด้วยการสร้างภาพของ
ความเจริญว่าเป็นสิ่งฟุ่มเฟือย กลุ่มนายทุนและเจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้เอารัดเอาเปรียบ เห็นแก่ตัวและเป็นผู้
คอยหาผลประโยชน์จากชาวบ้าน ชาวบ้านจำต้องต่อสู้และกำจัดนายทุนและเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านั้นให้
หมดไปด้วยความรุนแรงซึ่งแสดงให้เห็นถึงความถูกต้องชอบธรรมของชาวบ้านที่กระทำต่อนายทุน
และเจ้าหน้าที่รัฐที่ประพฤติมิชอบ นอกจากนี้ ยังเป็นการเล่าเรื่องเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวบ้านที่เรียบง่าย
และการพึ่งตนเองโดยใช้ภูมิปัญญาที่อยู่บนรากฐานความพอเพียง การรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายเกิด
ความเข้มแข็งของชุมชน เป็นที่น่าสังเกตว่าการสร้างวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและการพึ่งพาตนเองโดยใช้ภูมิ
ปัญญาชาวบ้านของผู้เขียนดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดวัฒนธรรมชุมชนที่เริ่มปรากฏในทศวรรษ
2520 เช่นกัน

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก